

T.C.
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI

Sayı : 79009489-339

Konu : Yükseköğretim Kurumları Etik Davranış İlkeleri Hk.

Yükseköğretim Kurulu-(Giden No)

22.10.2014 - 62074

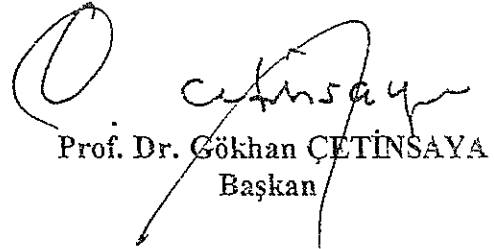
CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
MANİSA

Yükseköğretim Kurulu ve Başbakanlık Kamu Görevlileri Etik Kurulu tarafından, yükseköğretim kurumlarında etik değer ve ilkelerin yerleştirilmesini sağlamak amacıyla Eylül-2013'te ortak bir çalışma başlatılmıştır. Çalışmalara Başbakanlık Kamu Görevlileri Etik Kurulu uzmanları ve Yükseköğretim Kurulu temsilcileri ile farklı üniversitelerimizde etik alanında uzmanlaşmış çok sayıda akademisyen katılmıştır.

Çalışmalar sonucunda hazırlanan ve Başkanlığımıza sunulan Yükseköğretim Kurumları Etik Değer ve İlkeleri taslak metni, katılımcı bir tarzda tartışılması amacıyla yükseköğretim kurumlarımızın görüş ve önerilerine açılmış (Nisan 2014), yükseköğretim kurumlarımızdan gelen görüş ve öneriler doğrultusunda revize edilerek Üniversitelerarası Kurul'un değerlendirmesine sunulmuştur (Haziran 2014).

Üniversitelerarası Kurul'da yapılan tartışmalar sonunda ortaya çıkan "Yükseköğretim Kurumları Etik Davranış İlkeleri" belgesi nihai şekliyle ekte yer almaktadır.

"Yükseköğretim Kurumları Etik Davranış İlkeleri" belgesinin yükseköğretim kurumlarımızın yetkili organları tarafından benimsenerek, yükseköğretim kurumlarımızın yöneticileri, akademisyenlerimiz ve öğrencilerimiz ile bütün paydaşlarımız için referans bir belge olarak uygulanması hususunda bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Gökhan ÇETİNSAYA
Başkan

Dağıtım

Yükseköğretim Kurumlarına

Ek.

"Yükseköğretim Kurumları Etik Davranış İlkeleri" Belgesi (10 sayfa)

YÜKSEKÖĞRETİM

KURUMLARI

ETİK DAVRANIŞ

İLKELERİ

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI ETİK DAVRANIŞ İLKELERİ.....	2
GİRİŞ	2
BİRİNCİ BÖLÜM	
TANIMLAR, DEĞERLER VE İLKELER	2
1.1. TANIMLAR.....	2
1.2. TEMEL DEĞERLER VE İLKELER	3
İKİNCİ BÖLÜM	
ÖĞRETİM ELEMANLARININ SORUMLULUKLARI.....	4
2.1. Öğretim elemanlarının meslektaşlarına karşı sorumlulukları	4
2.2. Öğretim elemanlarının kendi bilim alanlarına karşı sorumlulukları	4
2.3. Öğretim elemanlarının üniversiteye karşı sorumlulukları.....	5
2.4. Öğretim elemanlarının topluma karşı sorumlulukları	5
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
BİLİMSEL ARAŞTIRMA, YAYIN VE DEĞERLENDİRME ETİĞİ	5
3.1. Bilimsel araştırma ve yayın etiği	5
3.2. Bilimsel değerlendirme etiği	6
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	
EĞİTİM VE ÖĞRETİM ETİĞİ.....	6
4.1. Öğretim elemanlarının eğitim ve öğretimle ilgili sorumlulukları.....	6
4.2. Öğretim elemanlarının öğrencilere karşı sorumlulukları	7
BEŞİNCİ BÖLÜM	
HİZMET ETİĞİ.....	7
5.1. Yükseköğretim kurumları mensuplarının hizmet sunumunda uyacağı etik değer ve ilkeler	7
ALTINCI BÖLÜM	
AKADEMİK YÖNETİM ETİĞİ	8
6.1. Yükseköğretim kurumları yöneticilerinin uyacağı etik değer ve ilkeler.....	8

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI

ETİK DAVRANIŞ İLKELERİ

GİRİŞ

Bu çalışma, yükseköğretim kurumları mensuplarının uymaları gereken etik değer ve ilkeleri içerir. Bu metin ile yazılı hale getirilmiş olan etik değer ve ilkeler, yükseköğretim kurumları mensuplarının karşılaştıkları etik problemlerin çözümünde ve çalışma arkadaşları, öğrenciler, yükseköğretim kurumu idarecileri, yükseköğretim kurumu dışındaki kişi ve kurumlar ile ulusal ve uluslararası toplulukla ilişkilerinde uyacakları ilkeleri belirler.

Yükseköğretim kurumları mensupları dürüstlük ilkesi ve sorumluluk bilincine dayalı olarak etik davranış standartlarına uygun hareket etme yükümlülüğü taşırlar.

Yükseköğretim kurumları mensupları, gerçeğin takipçisi olmaya, mükemmele ulaşma yönünde çalışmaya; etik ilke ve ideallerin gerçekleşebilmesi bakımından bilimsel araştırma, öğrenme, öğretme, bilgi paylaşımı, görüş açıklama, iletişim ve ifade özgürlüklerini kapsayan akademik özgürlüğün korunmasına, herkese eşit fırsat ve imkânlar sunulması gerekliliğine vurgu yaparlar. Yükseköğretim kurumları mensupları, bütün bu süreçleri, aşağıda yer verilen etik değer ve ilkeler doğrultusunda yürütmeyi kabul ve taahhüt ederler.

Etik davranış ilkelerinin ihlâli yükseköğretim kurumlarının ilgili mevzuatına göre değerlendirilir. Yükseköğretim kurumları bu çerçevede kendi etik davranış ilkelerini düzenleyebilirler.

BİRİNCİ BÖLÜM TANIMLAR, DEĞERLER VE İLKELER

1.1. TANIMLAR

Etik: Kişilere, kurumlara ve meslek mensuplarının davranışlarına rehberlik eden, iyiyi ve doğruyu belirlemede yardımcı olan kılavuz değerler, ilkeler ve standartlar bütünüdür.

Akademik Etik: Akademisyenlerin bilimsel çalışmaların üretilmesi, sunulması ve değerlendirilmesinde, toplumun farklı paydaşları ile ilişkilerinde, ödüllendirme ve yükseltme aşamalarında, bilim kurumları ve üniversitelerin bilimsel yetkinliğe dayalı yapılandırılması ile bilim insanlarının yetiştirilmesi süreçlerinin her aşamasındaki etik davranış kurallarına uymayı ifade eder.

İntihal/Bilgi Hırsızlığı: Bilimsel usullere uygun biçimde gerekli atıfları yapmadan, kaynak göstermeden veya uygun şekilde izin almadan başkalarının fikir, metot, veri, eser ve yayınlarını kısmen veya tamamen kendisine aitmiş gibi sunmak ve yayımlamak.

Uydurma: Olmayan veri ve sonuçları varmış gibi sunmak.

Yanıltma/Tahrif Etme: Kasıtlı olarak veri ve/veya sonuçlar üzerinde değişiklik yapmak, verileri gizlemek ve/veya çarpıtmak.

Çifte yayın: Aynı bilimsel çalışmayı bütün halinde kaynak göstermeksizin farklı yayınmış gibi birden fazla yayın ortamında yayımlamak.

Bölerek yayımlama: Yapılmış bir çalışmayı, yayın sayısını artırmak amacıyla bölerek tekrar yayımlamak.

Sözde/Haksız yazarlık: Bir çalışmada (araştırmanın tasarımında, verilerin toplanmasında, değerlendirilmesinde, yayının hazırlanması ve yayımında) aktif katkıda bulunmaksızın kasıtlı olarak yazar olarak görünmek/gösterilmek; aktif katkısı olmadığı halde nüfuzunu kullanarak ismini yazarlar arasına dahil ettirmek.

Yazar saklama: Bir yazarın çalışmaya katkısı olduğu halde yazarlar arasında ismine yer vermemek.

Bilgilendirmeden rıza alma: Araştırmaya katılmak isteyen gönüllülerden, araştırmanın uygulama adımları, muhtemel sonuçları, riskleri ve araştırmadan çekilme hakları konusunda usulüne uygun şekilde bilgilendirme yapmaksızın onay almak.

Gönüllü katılım ilkesinin ihlal edilmesi: Öğrenci veya diğer katılımcı grupları araştırmaya katılmaya zorlamak.

Gizlilik ilkesinin ihlal edilmesi: Katılımcılardan elde edilen kişisel veya kurumsal verileri, yasal zorunluluk olmaksızın ya da ilgililerden izin olmaksızın paylaşmak, araştırmada yer alan katılımcıların kimliklerini saklı tutmamak.

1.2. TEMEL DEĞERLER VE İLKELER

(1) Akademik özgürlük ve özerklik: Akademik özgürlük, akademisyenlerin tek tek ya da toplu halde bilgiyi araştırma, inceleme, tartışma, belgeleme, üretme, öğretme, anlatma ve yazma yoluyla edinmelerinde, geliştirmelerinde ve iletmelerinde hür olmalarıdır. Akademik özerklik ise yükseköğretim kurumlarının akademik işleyişlerine ilişkin kararlar almada; eğitim, araştırma, topluma hizmet, uluslararası ilişkiler ve diğer ilgili faaliyetlerde; kendi politikalarını oluşturmada devlet ve toplumun tüm diğer güçleri karşısındaki bağımsızlıklarıdır.

(2) Akademik dürüstlük: Toplumun bilime ve bilim insanına güvenini sağlayan, akademik çevrelerde uyulması gereken etik ilke ve standartlara uygun davranmak; her türlü akademik etkinlikte açık ve sorumlu davranmaktır.

(3) Sorumluluk ve hesap verebilirlik: Sorumluluk, yükseköğretim kurumları mensuplarının her türlü bilimsel ve akademik davranış ve faaliyetleri ile üstlendikleri görevleri gerekli nitelik ve nicelikte yerine getirmeleri, ülkenin ve yükseköğretim kurumunun kaynaklarını en verimli şekilde kullanmalarıdır. Hesap verebilirlik ise bir işi,

bir görevi gerçekleştirmek için kendilerine emanet edilen kamusal ya da özel kaynakları kullanan yükseköğretim kurumları mensuplarının, kaynakları emanet edenlere, kaynakların kullanımı ve görevin nasıl ve ne oranda yerine getirildiği konusunda açıklamada bulunma, şeffaf olma zorunluluğudur.

(4) Temel hak ve özgürlüklerin korunması ve güçlendirilmesi: Yükseköğretim kurumlarının, kendi mensupları ile birlikte toplumun tüm fertlerinin temel hak ve özgürlüklerini koruması ve desteklemesi esastır.

(5) Başkalarına saygı: Yükseköğretim kurumları mensuplarının bireylerin farklılıklarına saygı duyması, değer vermesi, ayrımcılık ve taciz gibi davranışlara izin vermemesi; meslektaşlar, çalışanlar, öğrenciler, paydaşlar ve üniversite dışı birimler ve şahıslara saygı ve nezakete muamelede bulunması ve ilişki içerisinde olunan tüm şahısların onur ve kişiliklerini dikkate almasıdır.

(6) Akademik liyakat: Yükseköğretim kurumları mensuplarının bir işe veya göreve aday olmaları durumunda yetenekleri, nitelikleri, deneyimleri değerlendirilerek işin veya görevin gerektirdiği standartlar temelinde seçilmesi ve görevlendirilmesidir.

İKİNCİ BÖLÜM ÖĞRETİM ELEMANLARININ SORUMLULUKLARI

2.1. Öğretim elemanlarının meslektaşlarına karşı sorumlulukları

- (a) İster akademik ister idarî sıfatla olsun, meslektaşlarına karşı âdil ve saygılı davranmak.
- (b) Meslektaşlarının akademik hak ve özgürlüklerini savunmak.
- (c) Meslektaşlarının çalışmaları hakkındaki profesyonel görüşlerini veya değerlendirmelerini sunarken âdil, yansız ve tarafsız olmak; meslektaşları hakkında bilerek yanlış ve art niyetli açıklamalarda bulunmamak.
- (ç) Yasal olarak zorunlu olmadıkça meslektaşları hakkında edindiği gizli veya kişisel bilgileri açıklamamak.
- (d) Meslektaşlarının meslekî gelişimine yardımcı olmak.
- (e) Meslektaşlarına karşı ırk, dil, din, yaş, cinsiyet, etnik köken, engellilik gibi sebepler ya da siyasî, keyfî ve kişisel nedenlerle ayrımcılık yapmamak.
- (f) Meslektaşlarının meslekî hak ve yetkilerini kullanmalarını ve görevlerini yerine getirmelerini keyfî olarak engellemek.
- (g) Meslektaşlarının meslekî kararlarını etkilemek için baskı ya da zorlamalarda bulunmamak.

2.2. Öğretim elemanlarının kendi bilim alanlarına karşı sorumlulukları

- (a) Akademik alanında kendini sürekli geliştirmek.
- (b) Tüm bilimsel çabalarında akademik dürüstlüğünü korumak.
- (c) Diğer bilim alanlarını karalamamak, küçümsememek.
- (ç) Meslekî görevlere başvurularda yanıltıcı açıklamalarda ve meslekî nitelikleri ile ilgili yanlış bildirimlerde bulunmamak ya da yeterliliği ve niteliğiyle ilgili gerçekleri kasıtlı olarak gizlememek.

(d) Meslekî kararını ve davranışını değiştirebilecek ya da etkileyebilecek herhangi bir ödülü, hediye veya bağış kabul etmemek.

(e) Uzmanlık alanına girmeyen konularda hakemlik, proje araştırmacılığı, bilirkişilik; sınav, tez, atama veya yükseltme jürisi üyeliği yapmamak.

(f) Kendisiyle "çıkar ilişkisi" veya "çıkar çatışması" bulunan kişilerle ilgili atama, yükseltme ve değerlendirme jürilerinde görev almamak, hakemlik yapmamak, bilirkişilik görevi üstlenmemek.

2.3. Öğretim elemanlarının üniversiteye karşı sorumlulukları

(a) Üniversite içinde çeşitli düzeydeki komite, komisyon, çalışma grubu, kurul veya görevlendirmelerde yönetim faaliyetlerine katılmak.

(b) Kurum dışında, üniversitedeki görev ve sorumluluklarıyla bağdaşmayan profesyonel etkinliklerle meşgul olmamak.

(c) Yükseköğretim kurumları mensuplarına karşı saygıyla ve hakkaniyetle davranmak, onları kişisel kazanç ve özel işleri için kullanmamak, sözlü veya fiziksel olarak taciz etmemek.

(ç) Üniversitenin malî kaynaklarını dürüstçe ve amacına uygun kullanmak.

(d) Kurumsal ve meslekî konumunu kişisel çıkar sağlamak için kullanmamak.

2.4. Öğretim elemanlarının topluma karşı sorumlulukları

(a) Toplumun ekonomik, sosyal, kültürel ve entelektüel kapasitesinin geliştirilmesinde, topluma hizmette etkin bir rol oynamak için çaba harcamak.

(b) Topluma yönelik açıklamalarında bilimsel bulgular ile kişisel görüşlerini birbirinden ayırt etmek.

(c) Herhangi bir idarî konu ile ilgili beyanda bulunduğu, kendi görüşleri ile üniversitenin kurumsal görüşleri arasında ayırım yapmada dikkatli davranmak.

(ç) Ülkenin bilimsel, kültürel, sosyal ve ekonomik yönlerden ilerlemesini ve gelişmesini ilgilendiren sorunlarını öğretim ve araştırma konusu yapmak, sonuçlarını toplumun yararına sunmak, düşünce ve önerilerini toplumla paylaşmak.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BİLİMSEL ARAŞTIRMA, YAYIN VE DEĞERLENDİRME ETİĞİ

3.1. Bilimsel araştırma ve yayın etiği

(a) Araştırmanın tasarımı ve yürütülmesinde yeterliliğe sahip olmak, araştırmanın yapılışı ve bulguların analizi sırasında öz eleştiri, dürüstlük ve şeffaflığı korumak, aynı konuda araştırma yapmış veya yapmakta olanların çalışmalarına saygılı olmak.

(b) Araştırma konusuna dürüst ve tarafsız yaklaşmak, araştırma sonuçlarını raporlarken açık ve dürüst davranmak, araştırmaya katılan herkesin katkısını görünür kılmak.

(c) Bilimsel bir çalışmanın, araştırma metodolojisi ve araştırma etiğine uygun olması için araştırmaya başlarken, araştırma sürecindeki görevler ve yayınlarda oluşan tüm hakların dağılımını belirlemek.

(ç) Veri toplanması ve analizi için kullanılan bütün kaynak (elektronik olanlar dahil) ve metodları çalışmada sunmak.

(d) Bilimsel yayınlarda, yayının içindeki bilgilerin doğru ve tam olmasının, yayının kasıtlı olarak eksik bilgi içermemesinin temel kural olduğunu kabul etmek; bilgilerin

üretimi ve geliştirilmesi aşamalarında “bilimsel etiğe” uygun davranmak, sadece bilimsel sistematik içinde geliştirilen ve derlenen bilgileri ve verileri yayımlamak.

(e) Yayının içeriğinin yansız olması için özen göstermek; kişisel çıkarlar, ticarî kaygılar, politik görüşlerin empoze edilmesi amacıyla veya benzeri nedenlerle araştırma sonuçlarını değiştirerek yayın yapmamak.

(f) Yayında yararlanılan bütün kaynakları atıf yaparak belirtmek, yayındaki bilginin üretilmesinde, derlenmesinde, ölçülmesinde ve yayına hazırlanmasında payı olanları katkılarına göre yazar olarak ya da teşekkür ederek belirtmek.

(g) Araştırmada ve yayında görev ve sorumluluk alma anlamına gelen yazarlık hakkını tüm bilimsel çalışmalarda gözetmek; araştırmaya verilen katkı oranında isim sıralaması belirlemek.

(ğ) En kötü etik ihlâli uygulamaları olarak bilinen, “başkasına ait yazılı, basılı ve elektronik ortamdaki bir eseri ve sanatsal uygulamaları olduğu gibi alarak kendi adına sunmak veya bir bölümünü bilimsel yayın kurallarına uygun bir biçimde atıfta bulunmadan kendi eseri gibi sunmak; bulguları, sanatsal uygulamaları bunların alıntı olduğunu açıkça gösterecek şekilde (yazı tipini değiştirerek, italik yazarak, tırnak içinde göstererek, metin içinde işaretleyerek, dipnot ya da kaynakçada belirterek) belirginleştirmeden sunmak; farklı kelimeler kullanarak veya cümleler kurarak değiştirip sunmak; bilgi ve düşünceleri, uygulamaları kendi fikri gibi sunmak” eylemlerinden kesinlikle kaçınmak.

(h) Atıfta bulunurken eksik bilgi vermemek, alıntı kaynağına ait uygun bilgi vermemek, kaynağı unutulmuş verileri kendi fikri gibi kullanmamak.

3.2. Bilimsel değerlendirme etiği

(a) Bilimsel değerlendirme ve jüri üyeliği, editörlük, bilirkişilik, hakemlik ve benzeri görevlerde bağımsız, dürüst, önyargısız ve tarafsız davranmak.

(b) Gizlilik ilkesine riayet etmek.

(c) Bilimsel değerlendirmelerde açık ve şeffaf olmak ve gerekçelendirmek.

(ç) Değerlendirme plan ve süresine riayet etmek; değerlendirme yaparken yapıcı geri bildirim ve önerilerde bulunmak, eser sahibini rencide edici ifadelerden kaçınmak.

(d) Hakemlik yaptığı bilimsel çalışma üzerinden fikir hırsızlığı yapmak suretiyle görevini kötüye kullanmamak.

(e) Hakem belirlemelerinde bilimsel ölçütlerin dışına çıkmamak.

(f) Aralarında “çıkarcı ilişkisi” veya “çıkarcı çatışması” bulunan kişilerle ilgili bilimsel yayınların değerlendirme jürisinde hakem olarak görev almamak.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM EĞİTİM VE ÖĞRETİM ETİĞİ

4.1. Öğretim elemanlarının eğitim ve öğretimle ilgili sorumlulukları

(a) Derslerini, yetkili kurulların onayladığı program içeriğine uygun olarak vermek.

(b) Öğrencilerin derslerden aldıkları değerlendirme ve notlarını, mahkeme kararı ve öğrencinin yazılı izni olmadıkça üçüncü kişilere açıklamamak.

(c) İlke olarak ders programında belirlenen yer ve zamanda dersinde bulunmak, mecburi durumlar dışında derslerini bir başkasına yaptırmamak.

- (ç) Verdiği tüm dersler için yazılı bir ders planı hazırlamak ve bu ders planını her öğrencinin erişimine açmak.
- (d) Engelli öğrencilere ilgili yasaların gerektirdiği destek ve yardımı sağlamak.

4.2. Öğretim elemanlarının öğrencilere karşı sorumlulukları

- (a) Öğrencileri araştırma, sorgulama ve öğrenmeye teşvik edici ve cesaretlendirici bir ortam hazırlamak.
- (b) Öğrencileri mesleğin ya da disiplinin temel değer ve ilkelerini öğrenmeye, fikirlerini serbestçe ifade etmeye ve bağımsız düşünmeye teşvik etmek.
- (c) Öğrencilerin çalışmalarını ve performanslarını âdil-tarafsız ve dürüst olarak değerlendirmek, değerlendirmeleriyle öğrencilerin öğrenmelerine katkı sağlamak, zamanında ve yapıcı geri bildirimler vermek.
- (ç) Öğrencilerin çalışmalarını ve sınavlarını zamanında değerlendirmek ve duyurmak.
- (d) Öğrencilerin öğrenme özgürlüklerini korumak, öğrenme haklarına zarar verecek uygulamalara izin vermemek.
- (e) Öğrencilerin derslerle ilgili değerlendirmelerini dikkate almak.
- (f) Yasal olarak açıklanması gerekenler dışında, öğrencilerin özel-kişisel bilgilerine saygı göstermek, bu bilgileri gizli tutmak.
- (g) Kişisel çıkarları için öğrencileri istismar etmemek.
- (ğ) Öğrencilere referans verirken âdil ve nesnel davranmak.
- (h) Öğrencilerle arasında, profesyonellik sınırlarını aşacak ölçüde kişisel yakınlık ve ilişkilere izin vermemek, tüm öğrencilere eşit davranmak.
- (ı) Her türlü tacizi, istismar ve şiddeti, baskıcı, aşağılayıcı, rahatsız edici davranışları hiçbir biçimde tasvip etmemek, görmezden gelmemek ve buna göre davranmak.
- (i) Öğretim verdiği alanda, öğrencilerin güncel ve kaliteli eğitim alabilmesi için araştırmalar yaparak uzmanlığını sürekli geliştirmek.
- (j) Öğrencilerin farklı yeteneklere ve özelliklere sahip olduklarını kabul etmek ve her bir öğrencinin entelektüel ve kişisel gelişimine katkıda bulunmaya çalışmak.
- (k) Öğrencilerin yüksek meslekî etik değerlerle yetişmeleri ve çok yönlü gelişmeleri için davranışları ile örnek olmak.
- (l) Öğrencilerin birbirlerine ve öğretim elemanlarına karşı saygı duymalarını teşvik etmek.
- (m) Öğrencileri, öğrenmelerine engel ya da sağlıklarına ve güvenliklerine zararlı olacak ortamlardan korumaya özen göstermek.
- (n) Öğrencilerden herhangi bir hediyeyi kabul etmemek.
- (o) Kendi kitabını ya da benzeri yazılı veya görsel çalışmasını satın almaya zorlamamak; tezi, notu veya puanı baskı aracı olarak kullanmamak.

BEŞİNCİ BÖLÜM HİZMET ETİĞİ

5.1. Yükseköğretim kurumları mensuplarının hizmet sunumunda uyacağı etik değer ve ilkeler

- (a) Topluma hizmet kapsamındaki eylem ve işlemlerinde hukuka saygı, yasallık, adalet, eşitlik, dürüstlük, şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkeleri doğrultusunda hareket etmek, görevini yerine getirirken ve hizmetlerden yararlandırmada dil, din, dünya görüşü, siyasî düşünce, ırk, yaş, cinsiyet ve benzeri sebeplerle ayırım yapmamak, insan hak ve

özgürlüklerine aykırı veya kısıtlayıcı ve fırsat eşitliğini engelleyici davranış ve uygulamalarda bulunmamak.

(b) Toplumsal konulara (çevre, sağlık, eğitim, adalet, vb.) duyarlılık göstererek insanlığın yararını gözetmek.

(c) Üniversite dışındaki herhangi bir etkinliğe ya da çalışmaya katılmak için üniversiteye karşı yükümlülüklerini aksatmamak.

(ç) Üniversite dışında yürüttüğü gelir getirici nitelikteki işleri, yasal düzenlemelere ve dürüstlük ilkesine uygun olarak yapmak.

(d) Ticarî reklam aracı olmaktan uzak durmak.

(e) Üniversite dışı etkinliklerde üniversitenin ve mesleğinin toplum içindeki yerini ve saygınlığını korumak.

(f) Dürüstlük ve tarafsızlığını tehlikeye düşürecek etkinliklerden uzak durmak.

(g) Kamu hizmetlerini belirlenen standartlara ve süreçlere uygun şekilde yürütmek, hizmetten yararlananlara iş ve işlemlerle ilgili gerekli açıklamaları yaparak onları hizmet süresi boyunca aydınlatmak.

(ğ) Keyfî davranışlarda, baskı, hakaret ve tehdit edici uygulamalarda bulunmamak, açık ve kesin kanıtlara dayanmayan rapor düzenlememek, mevzuata aykırı olarak kendileri için hizmet, imkan veya benzerî çıkarlar talep etmemek.

(n) Etik ilkelerle bağdaşmayan veya yasa dışı iş ve eylemlerde bulunmasının talep edilmesi halinde veya hizmetlerini yürütürken bu tür bir eylem veya işlemde haberdar olduğunda ya da gördüğünde durumu yetkili makamlara bildirmek.

(ı) "Çıkar ilişkisi" ve "çıkar çatışması" konusunda dikkatli davranmak.

(i) Görev, unvan ve yetkisini kullanarak kendisi, yakınları veya üçüncü kişiler lehine menfaat sağlayacak davranışlardan kaçınmak.

(j) Görevinin ifâsı sırasında ya da bu görevin sonucu olarak elde ettiği gizli ve özel bilgileri, görevdeyken ve görevden ayrıldıktan sonra yetkili makamlar dışında hiçbir kurum, kuruluş veya kişiye açıklamamak; kendisine, yakınlarına veya üçüncü kişilere doğrudan veya dolaylı olarak herhangi bir menfaat elde etmek için kullanmamak.

(k) Yürüttüğü görevle ilgili bir iş yapan, hizmet veren veya çıkar ilişkisi olan gerçek veya tüzel kişilerden kendisi, yakınları, üçüncü kişi veya kuruluşlar için doğrudan veya aracı eliyle herhangi bir hediye almamak ve çıkar sağlamamak.

(l) Kamu bina ve taşıtları ile diğer kamu malları ve kaynaklarının kullanımında israf ve savurganlıktan kaçınmak; mesai süresini, kaynaklarını, işgücünü ve imkanlarını kullanırken etkin, verimli ve tutumlu davranmak.

ALTINCI BÖLÜM AKADEMİK YÖNETİM ETİĞİ

6.1. Yükseköğretim kurumları yöneticilerinin uyacağı etik değer ve ilkeler

(a) Üniversite mensuplarının kişisel onurunu ve meslekî saygınlığını gözetmek.

(b) Üniversite mensupları arasında dil, ırk, renk, cinsiyet, dış görünüm, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzerî nedenlerle ayırım yapmamak.

(c) Akademik özerkliğin gerçekleşmesi için çalışmak; akademik özgürlüğü, farklı düşünce ve görüşlerin bir arada yaşayabilmesini üniversite yaşamının temel değeri olarak görmek.

(ç) Öğretim elemanlarının atama ve yükseltme başvurularının değerlendirilmesinde, üniversite senatosunca kabul görmüş akademik performans ölçütlerini esas almak;

üniversiteye eleman alımında, yükseltme ve atamalarda bilimsel standartların dışına çıkmamak; akademik kadro ilanlarında aranan özel nitelik tariflerinde liyakat kuralının ihlal edilmemesine özen göstermek.

(d) Taciz, bezdirme ve yıldırma (mobing) gibi etik dışı davranışların akademik yaşamın dışında kalması amacıyla her türlü eğitim, bilinçlendirme, bilgilendirme için gerekli tedbirleri almak; bu türden davranışlara maruz kalanların haklarını korumak.

(e) Öğretim elemanlarının yurtiçi veya yurtdışı bilimsel faaliyetlere katılımlarında ve desteklenmelerinde adalet ve liyakat ilkelerine göre davranmak.

(f) Kişilerin özlük haklarını kısıtlayıcı, kariyerlerine zarar verici engellemelerden uzak durmak.

(g) Öğretim elemanlarının bilim, sanat, araştırma ve yayınlarından doğan yasal haklarının korunmasını gözetmek.

(ğ) Öğretim elemanlarının ders yüklerinin uzmanlık alan ve yetkinlikleri göz önünde bulundurarak hakkaniyet çerçevesinde dağıtılmasını sağlamak, bunu yaparken kamu yararını gözetmek.

(h) Üniversite kaynaklarının kullanımında ve işlerinin yürütülmesinde şeffaf ve hesap verebilir şekilde davranmak.

(ı) Üniversiteyle iş yapma durumunda olan kişi, kurum veya kuruluşlar ile kişisel çıkar amaçlı ilişki kurmamak.

(i) Etik kurulların bağımsız çalışması için uygun koşulları sağlamak, kurul kararlarını hakkaniyetle hayata geçirmek, etik dışı tutum ve davranışlara sessiz kalmamak.

(j) Siyasî kurum ve diğer sivil toplum kuruluşlarıyla ilişkilerinde tarafsızlık ilkesine riayet etmek.